

Handläggare
Martin Hofmeijer
Telefon: 0850829458

Till
Kommunstyrelsen

Avgift vid ansökan om godkännande att starta fristående förskola eller fritidshem och vid ansökan om ändringar i befintlig verksamhet

Initiativärende

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Avgift vid ansökan om godkännande som huvudman för en ny fristående förskola eller fritidshem samt vid ansökan om godkännande som huvudman för en befintlig fristående förskola eller fritidshem fastställs enligt stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Avgiften ska gälla från och med 14 september 2020.
3. Avgiften för år 2021 behandlas i samband med kommunfullmäktiges budget 2021.
4. Kommande års avgifter behandlas i samband med kommunfullmäktiges budget årligen.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret föreslår att Stockholms stad ska ta ut en avgift av den som ansöker om godkännande som huvudman för en ny fristående förskola eller fritidshem samt vid ansökan om godkännande som huvudman för en befintlig fristående förskola eller fritidshem. Bakgrunden är ny lagstiftning som innebär att en mer omfattande prövning ska göras av en sökande/huvudman som ansöker om godkännande för att bedriva fristående verksamhet enligt skollagen. Den förändrade lagstiftningen ger kommuner rätt att ta ut en avgift för de kostnader som uppkommer i samband med prövning av vissa ansökningar.

Avgifter föreslås tas ut i två steg. Dels i form av en startavgift, dels i form av en prövningsavgift. Avgifterna är avsedd att täcka kostnader för att pröva ansökningarna och ligger i nivå med Göteborgs och Malmö stad likväl som med andra liknande handlägningsavgifter i Stockholms stad.

administrativt enkelt och rimligt med hänsyn till lagändringen och det ansvar respektive huvudman har. Avgifterna bedöms vara utformade på ett sätt som är förutsägbart för huvudmännen och är jämförbara med avgifter i andra större kommuner.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige beslutar att fastställa avgifterna enligt stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 7 juni 2018, utifrån proposition 2017/18:158 *Ökade tillståndskrav och särskilda regler för upphandling inom välfärden*, om ökade krav på de som ansöker om godkännande för att bedriva fristående verksamhet enligt skollagen, socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Regeringen beslutade även att den som handlägger ärendet om godkännande av en enskild som huvudman, dvs. Statens skolinspektion eller en kommun, får ta ut en avgift för ansökningar om godkännande enligt 2 kap. 5 § lag (2018:1158). Lagändringarna gäller från den 1 januari 2019.

Avgiftsfinansiering av tillståndsprovningar finns inom en rad områden, bl.a. vid provningar av ansökningar om alkoholtillstånd och på apoteksområdet. I enlighet med vad som anförts ovan anser regeringen att utökade tillståndskrav för att bedriva verksamhet inom socialtjänsten och skolväsendet är nödvändiga. Regeringen anser att kostnaden som uppkommer med anledning av dessa krav, bör bekostas av de enskilda aktörer som väljer att vara verksamma inom socialtjänsten och skolväsendet.

Avgiftssättningen bör så långt som möjligt vara transparent och preciserad på förhand så att företagen kan inkludera kostnaderna för att ansöka om tillstånd i sina kalkyler. Avgiftsfinansiering gäller vid såväl tillstånds- och godkännandeprovning som ansökningar om ändringar i befintlig verksamhet. Vid beräkningen av avgifterna gäller självkostnadsprincipen för kommunerna.

Utbildningsnämnden beslutade 2019-10-24 att föreslå avgifter för fyra ärendetyper. De ärendetyper som föreslogs omfattas av avgift är:

- Ansökan om godkännande som huvudman för en ny fristående förskola eller fritidshem.
- Ansökan om godkännande som huvudman för en befintlig fristående förskola eller fritidshem.
- Ansökan om permanent utökning av antalet platser.

- Ansökan om förändrad eller ny lokal.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets avdelning för kvalitet och stadsutveckling.

Ärendet

Den nya lagstiftningen ställer stora krav på den prövning som kommunen ska göra av den ägar- och ledningskrets som ansöker om att starta en fristående verksamhet. Prövningen omfattar sökandens insikt i gällande bestämmelser för planerad verksamhet, ekonomiska förutsättningar och förutsättningar i övrigt att bedriva förskola i enlighet med gällande föreskrifter samt den enskildes lämplighet att bedriva förskola.

Det som ska beaktas när det gäller lämplighet är sökandens vilja och förmåga att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse. I detta ryms exempelvis ekonomisk misskötsamhet hos någon av personerna i ägar- och ledningskretsen samt kontroll om någon av dessa gjort sig skyldig till ekonomisk brottslighet. Även annan typ av brottslighet, exempelvis vålds- och sexualbrott, kan ha relevans i prövningen av lämpligheten. Gällande den personliga lämpligheten är det tillräckligt att en person inom ägar- och ledningskretsen inte uppfyller kravet på lämplighet för att ett godkännande inte ska beviljas. En bedömning görs alltid utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

Den utökade prövningen innebär således att kommunen behöver inhämta uppgifter från bland annat Skatteverket och Kronofogdemyndigheten samt utdrag från belastningsregistret från Polismyndigheten. Även uppgifter om tidigare sanktioner kommer att kunna utgöra underlag vid bedömningen av en ansökan om godkännande eller förändring av verksamheten. Ordinarie tillsyn påverkas inte, utan avgifterna gäller endast vid ansökningar avseende godkännande av huvudman.

Det är upp till varje kommun att besluta om och disponera avgifterna för ansökan om godkännande som huvudman för förskola eller vissa fritidshem inom ramen för det kommunala självstyret. I kommunallagen framgår att myndigheter har rätt att ta ut avgifter för tjänster som de tillhandahåller och att dessa inte får vara högre än motsvarande kostnad för tjänsten. Avgiften bör så långt som möjligt vara transparent och preciserad på förhand så att företagen kan inkludera kostnaderna för att ansöka om tillstånd i sina kalkyler. Regeringen konstaterar i prop. 2017/18:158 att

avgifterna kan differentieras på ett sådant sätt att de i normalfallet blir lägre för en mindre omfattande verksamhet.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret förordar en avgift som i möjligaste mån ska täcka prövningskostnaden i enlighet med självkostnadsprincipen. Avgiften bör så långt som möjligt vara transparent och preciserad på förhand så att företagen kan inkludera kostnaderna för att ansöka om tillstånd i sina kalkyler. Stadsledningskontoret förordar därför en fast avgift som är förutsägbar för den sökande.

Stadens erfarenhet är att handläggningstid och prövningens omfattning inte har någon stark korrelation med verksamhetens omfattning. En prövning av en ansökan från en mindre omfattande verksamhet, exempelvis ett kommanditbolag eller en ekonomisk förening, kan ta lika mycket tid att genomföra jämfört med en prövning av ett mer eller mindre omfattande aktiebolag. Det är därför utifrån självkostnadsprincipen svårt att motivera lägre avgifter för mindre omfattande verksamheter eller högre avgifter för mer omfattande verksamheter. Stadsledningskontorets föreslagna avgifter utgår därför från genomsnittliga kostnader som baseras på handläggningstid och prövningens omfattning.

Att avgiftsbelägga ansökningar om godkännande samt ansökningar om förändringar i befintlig verksamhet skulle kunna uppfattas som att staden försöker styra bort fristående aktörer till förmån för kommunala alternativ. Tillsynsmyndigheternas säkerställande av likvärdig förskola och fritidshem med god kvalitet är en grundläggande förutsättning för lika konkurrensvillkor för enskilda och kommunala förskolor. När lagstiftningen nu innebär mer omfattande prövningar av sökanden är det rimligt att de sökande står för prövningskostnaden som en del i säkerställandet av fortsatt god kvalitet och därmed lika konkurrensvillkor för enskilda och kommunala förskolor.

Stadsledningskontoret anser till skillnad från utbildningsnämnden att avgifter endast ska gälla för ansökningar avseende godkännande av huvudman för ny eller befintlig förskola eller fritidshem. De nya reglerna ställer högre krav på prövning av ägar- och ledningskretsen och därför är det prövning av sådana ansökningar som bör avgiftsbeläggas.

Stadsledningskontoret föreslår en fast avgift som betalas i två steg. En startavgift och en eventuell tillkommande prövningsavgift. Startavgiften tas ut för alla ansökningar medan prövningsavgiften

endast tas ut om prövningen leder till en fullständig ägar- och ledningsprövning, intervju och lokalgranskning. Det innebär att huvudmän vars ansökan avslås i ett tidigt skede på grund av bristande förutsättningar endast betalar startavgiften.

Anledningen till denna tvåstegsmodell för avgiften är stadens erfarenhet att bristande förutsättningar framkommer relativt omgående vid en första granskning av ansökan och därmed innebär få handläggningstimmar. Mot bakgrund av självkostnadsprincipen anser stadsledningskontoret att det vid en sådan handläggningssituation är rimligt att ta en mindre startavgift för den ringa tidsåtgång som krävs.

De ärendetyper som föreslås avgiftsbeläggas med en startavgift om 5 000 kronor är ansökan om godkännande som huvudman för en ny fristående förskola eller fritidshem samt ansökan om godkännande som huvudman för en befintlig fristående förskola eller fritidshem. Avgiften ska vara betald innan prövning påbörjas.

Den som ansöker om godkännande som huvudman för en ny fristående förskola eller fritidshem alternativt ansöker om godkännande som huvudman för en befintlig fristående förskola eller fritidshem ska därutöver betala en prövningsavgift på 20 000 kronor om ansökan efter grundläggande prövning är aktuell för fortsatt prövning. Avgiften ska vara betald innan fortsatt prövning påbörjas.

Förslaget knyter an till kommunfullmäktiges mål 1.3 *I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige*. Stadsledningskontoret anser att förslaget är administrativt enkelt och rimligt med hänsyn till lagändringen och det ansvar respektive huvudman har. Avgifterna bedöms vara utformade på ett sätt som är förutsägbart för huvudmännen och är jämförbara med avgifter i andra större kommuner.

I Göteborgs stad har avgiften för ansökan om godkännande att starta fristående förskola genom nyetablering bestämts till 25 000 kronor. Avgiften för den som ansöker om en utökning (utöver 10 procent av tidigare beviljat barnantal) av en befintlig förskola samt godkännande av en ny huvudman för en befintlig förskola har bestämts till 18 000 kronor. I Malmö stad har avgiften för ansökan om godkännande att starta fristående förskola genom nyetablering samt godkännande av en ny huvudman för en befintlig förskola bestämts till 25 000 kronor.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt följande.

1. Avgift vid ansökan om godkännande som huvudman för en ny fristående förskola eller fritidshem samt vid ansökan om godkännande som huvudman för en befintlig fristående förskola eller fritidshem fastställs enligt stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Avgiften ska gälla från och med 14 september 2020.
3. Avgiften för år 2021 behandlas i samband med kommunfullmäktiges budget 2021.
4. Kommande års avgifter behandlas i samband med kommunfullmäktiges budget årligen.

Magdalena Bosson
Stadsdirektör

Alexandra Göransson
Tf. avdelningschef